

Ecz.Yekbun Bozarlan

Genç Ölmek

*'akıl kanımıza hükmeden kanunları düşünebilir,
fakat ateşli bir yaradılış,soğuk bir fermanın
üstünden atlar geçer'*

W.Shakespear

Son derece 'akıl dışı' olarak, genç ölmeyi övüyoruz. Bunu yaparken gençliğin ateşli yaradılışına sığınmıyoruz. Bu, öncelikle sağlık, ölüm, gençlik veya güzellik kavramlarının bugün kullanıldıkları şekliyle, anlamlarını tersyüz etmeyi gerektiriyor. Şüphesiz ölümü gençlere yakıştırmıyoruz. Her genç güzeldir, her güzel bizde genç olduğu imgesini bırakır. Peygamber Yusuf'u yaşlı olarak kim düşleyebilir? İsa peygamber yapılan resimlerde güzel değil midir?

Belki de güzel olduklarından, gençlerin ölümüne daha çok ağlıyoruz. Yeşil sahalarda, aniden yere yığılıp ölen futbolcular için hangimiz üzülmü? Bize bazen bir gencin ölümü birçok ölümden daha çok şey anlatır.

Bulgar şair Vaptsarov'un 1942'de kurşuna dizilmeden önce karısına yazdığı veda şiiri bize olağan bir ölüm öncesi yazılmış bir şiirden daha çok şey anlatır:

Rüyalarında, geleceğim bazen

Beklenmedik bir konuk gibi uzaktan.

Sokakta bırakma beni

Kapıyı sürgüleme üstümden.

Uzulca gideceğim. Oturacağım ses çıkarmadan ,

Gözlerimi dikeceğim seni görmek için karanlıkta

Sana bakmaya doyunca bir öpücük konduracak

Ve çıkıp gideceğim'

Yazılan şiir güzel olsa da Vaptsarov'un henüz otuzüç yaşındayken ölmesine daha çok içleniriz. Bizi uğrunda öldüğü şey kederlendirir. Genç ve güzelken ölmesi kederlendirir.

Kurşuna diziliş, dizildikten sonra- kurtlar

O kadar yalın ve akla yatkın.

Ama birlikte olacağız fırtınada

Halkım, çünkü sevdiğim seni.'

Gençliğin yalınlığına ve akla yatkınlığına inanıyoruz.

Ajda Pekkan'a inanmıyoruz! Ajda'nın 2060 yılında 'hala eskisi gibi' olması akıldışıdır. Dahası ve en önemlisi, Ajda'nın tüm sevdiklerinin, müzik arkadaşlarının, olsaydı çocuklarının çoktan toprak olduğu bir zamanda onun "hala eskisi gibi" olması duygu dışıdır. Böylesini insana yakıştırmıyoruz. Bu büyük bir yalnızlık demektir; bir firavun yalnızlığı; insana ait olmayan bir yalnızlık.

İnsan ölümlü olduğunu bilir. Bir gün öleceğinin bilgisine varan tek varlıktır. Ve bundan korkar. Bu korkusu onu insan yapar. Ama ölüm korkusu ne kadar insancılsa, onu yenmeye çalışması da aynı ölçüde insancıdır. Atalarımız ölümü hep alt etmeye çalıştı. Beyhude olsa da bu çaba görkemlidir. Bununla tarih yazıldı.

II

Ama hiçbir yüzyılda, bu ve geçmiş yüzyılımız kadar eline bu kadar çok reçete tutuşturulmadı. Üstelik bu reçete bedelleri hiç ucuz değil! Orhan Veli'nin dediği gibi "otomobillerin dışı, sinemaların kapısı, yağmur, çamur bedava" değildir. Mineral zengini çamurlar artık lüks otellerin son katına, güzellik merkezlerine taşınmıştır. Tv programlarında, market kitaplarında, gazete eklerinde bize genç kalmanın, güzel olmanın sırlarını bilen, bize bildiklerini anlatmaya hevesli, şık giyimli 'sevimli uzmanlar' hiçbir yüzyılda bu kadar yer almadı. Bu "sevimli uzmanlar" ölüm, kolesterol, selülit ve kanser korkumuzu daha da büyütüyor. Coca cola her yerde reklam yapabilir ama siz irade sahibi 'insanlar bunu boşverin. Çünkü coca cola selülit yapar. İçmemek tamamen sizin elinizde. Bu sevimli uzmanlara göre Irak'ta yaşayan adamın sağlığı üzerinde ağır ateşli silahların, Amerikan mermilerinin çevresine yaydığı radyasyonun hiçbir etkisi yoktur. Iraklı adam, sabah kahvaltısını bir prens gibi yapmalı, her gün en az bir saat yürüyüşe çıkmalıdır. Dünya nüfusunun bir kural olarak, yapılan savaşlarla dengelendiğinin hiçbir önemi

yoktur. Kanserimizin sebebi biziz. Bu yüzden sigarayla mücadele etmeliyiz. Sigara patronlarıyla değil.

*Artık korku ve kayıtsızlık çağındayız
Biz bu 'sevimli uzmanlar'a inanmıyoruz
Biz genç ölen G.Lorca'ya inanıyoruz;
konuşuyordu Federico
okşayarak ölümlle. Ölüm dinliyordu onu.
Daba dün mısralarımda can yoldaşım,
Kuru avuçların şaklıyordu senin
Daba dün mısralarımda.
Daba dün kırağını verdin şarkıma
Ve ağıdına gümüş tırpanının keskinliğini
Seni şakiyacağım ,sende artık kalmayan
eti,
Olmayan gözlerini,
Rüzgarın dağıttığı saçlarını şakiyacağım
O öpülen dudaklarını.
Ab!ne kadar rabatım seninle baş başa ,
İçime çekerken Granada'nın havasını,
Benim granada'mın!*

Bir avuç toprağımız, bir ağacımız, temiz bir gökyüzümüz yoktur artık. Artık deniz kıyılarımızda lüks oteller vardır. Sahil boyu yürüyüşlerimiz yoktur. Yüzyılımızın çocuğu beton evlerde doğar, orda ölür. Ona sadece gömülmesi için bir avuç toprak verilir.

III

Rus şair Sergey Yesenin 1925 yılının bir aralık ayı gecesinde Leningrad'ta İngiltere otelindeki odasında intiharından ardında bıraktığı şiirinde;

'Bu yaşamda, ölmek yeni bir şey değil/fakat daha yeni bir şey değil yaşamak da'der.sonrasında Yesenin'e

*Hayır Yesenin,
niyetim yok alay etmeye ...
gezegenimiz sevinç duymaya fazla elverişli değil daba.
Sevinci gelecek günlerden koparıp almak gerekiyor.
Ölüp gitmek zor bir şey değil bu yaşamda
Yaşamı yaratmak çok daba zor'*

ithafen, çağdaşı Mayakovskiy bir şiir yazar ;

Şair bununla. Yesenin'in karamsar şiirinin güçlü etkisini yok etmek istemektedir. Yaşamımızı yeniden yaratmak için gerekli sevinçlerimiz bir bir elimizden alınıyor. Mayakovskiy daha sonra Yesenin gibi, 1893'te başladığı hayatına ,1930 da son veriyor. İnsana dair acıları ağır basıyor. Bilmiyoruz. insan intihan henüz tam anlayamıyor.

Ve biz artık 'acılarımızı' da bilmiyoruz. 'acı' yerine son derece itibarsız ve dilimiz için yavan 'stres' kelimesiyle yaşıyoruz.onunla yatıp onunla kalkıyoruz. Burjuvazi artık tüm işlerini masa başında halletmeye çalışırken, biz onun işçileri, burjuvazinin bu nerden geldiği belli olmayan 'stres' denen velediyle baş etmeye çalışıyoruz. İşten GEÇ

ÇIKIYOR, SABAH ERKEN KALKIYORUZ. Ekmek üstüne salça sürüp yiyoruz. Burjuvazi için böyle yaşayabilmemiz olur şey değildir! Onun, kalorisi hassas teraziyle ölçülmüş, her şeyin pek yerinde olduğu yemek tarifleri bizim için değildir. Bir düşünün günlük e vitamini ihtiyacımız bir avuç bademe eşdeğerdir. Yoksullar nasıl yaşar? Gerçekten hayret vericidir.

Burjuvazi ancak iflas ettiğinde intihan düşünüyor. O 'zayıf kadın' derken açlıktan bitkin düşmüş bir bedeni kastetmiyor. İdeal ölçü, otuzaltı beden bir kadını kastediyor. Ona 'güzel kadın' diyor. Biz ise Madam Curie'yi güzel buluyoruz. Açlık ve yoksullukla geçen hayatını anlamlı buluyoruz.

Burjuvazi bize eden bahçelerini-cenneti vaat ediyor. Oraya şişmanlamış ve yüzünde kırışıklıklarla gitmeyi kim ister? Yüzünde zamanın eşsiz-gerçekten eşsiz değil midir? İzini taşıyan bir büyükbaba -büyükanne olmak ayıplanıyor.

Bizim için, tüm ölümler zamansızdır. Burjuvazi için de böyledir. Tek bir farkla; bunu söylerken aklına Che yi, lorca'yı getirmez. Onun için şu ünlü James Dean sözü 'ebediyen yaşayacakmış gibi hayal kur, bugün ölecekmiş gibi yaşa' kâr getirebilecek bir sözdür. Bugün ölmeyecekmiş gibi yaşamak daha çok alış-veriş yapmak demektir. Güzelliğiniz. sağlığınız için 'ne gerekiyorsa' alınız. Hiç düşünmeden alınız. Sizden değerli mi?

İnsanın ölümsüzlüğe duyduğu Faustvari ezeli özleminden burjuvazi çok satmaya bakar. Kuşatılmış yüzyıl insanının yapabileceği en anlamlı şey bir hayır kurumuna bağışta bulunabilmektir? Başka ne hayal edebilir?

Biz ekmek üstüne salça sürüp yiyelim! Biz Vaptsarov. Yesenin, Lorca okumaya devam edelim!